

Ερμονές πάνω στην πραγματικότητα του διαρκούς πολέμου

Bellum Perpetuum

2

Οκτώβρης 2003

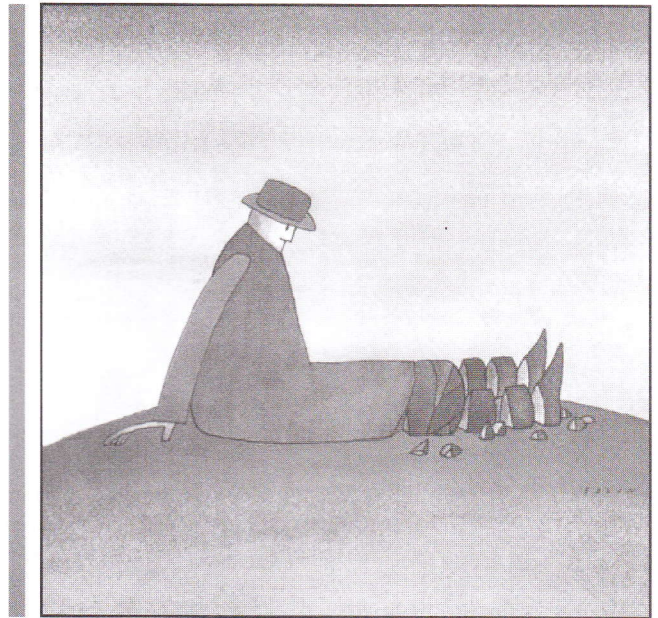
Το Μάρτιο του 2002 κυκλοφόρησε από μια ομάδα συντρόφων από το Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Αγίας Παρασκευής - Χαλανδρίου ένα έντυπο με τίτλο Bellum Perpetuum. Στο έντυπο αυτό κατατέθηκαν οι απόψεις της ομάδας σχετικά με τον πόλεμο του Αφγανιστάν και γενικότερα την παγκόσμια αντιτρομοκρατική εκστρατεία που είχε ξεκινήσει λίγους μήνες νωρίτερα. Το σκεπτικό της ομάδας ήταν ότι επρόκειτο για ένα διαρκή πόλεμο με στόχους ολότελα διαφορετικούς από τους διακηρυγμένους. Στο όνομα της πάταξης της διεθνούς τρομοκρατίας επιδιωκόταν ο έλεγχος κρίσιμων γεωπολιτικά περιοχών από το διεθνοποιημένο κεφάλαιο, το οποίο για το σκοπό αυτό κινητοποίησε τη στρατιωτική του μηχανή, δηλαδή τις ένοπλες δυνάμεις κυρίως των ΗΠΑ και δευτερευόντως άλλων συμμάχων τους (μεταξύ των οποίων και του ελληνικού κράτους). Αρκετός καιρός πέρασε από τότε και ο πόλεμος στο Ιράκ επιβεβαίωσε την έξαρση της επιθετικότητας του διεθνοποιημένου καπιταλισμού παρά τις επιμέρους διαφορές που εκδηλώθηκαν στο εσωτερικό του. Ήδη από την εποχή του πολέμου στο Κόσσοβο είχαμε διατυπώσει την άποψη ότι διανύουμε μια περίοδο επέκτασης των καπιταλιστικών σχέσεων και προσταγών με ταχύτατους ρυθμούς. Η επέκταση αυτή αφορά γεωγραφικές περιοχές που μέχρι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου ήταν ατελώς ή καθόλου ενσωματωμένες στον καπιταλιστικό γεωπολιτικό χώρο (ανατολική Ευρώπη, Βαλκάνια, Μέση Ανατολή, κεντρική Ασία). Έχει όμως και έναν άλλο χαρακτήρα καθώς επιχειρείται και στο εσωτερικό των ανεπτυγμένων καπιταλιστικά περιοχών η υπαγωγή όλο και περισσότερων πλευρών της κοινωνικής ζωής στον ασφυκτικότερο έλεγχο των δυνάμεων της αγοράς. Η τάση αυτή βέβαια δεν είναι σύμπτωμα της τελευταίας δεκαετίας. Αν ιστορικά ο καπιταλισμός έχει την εστία του σε συγκεκριμένο τύπο εργασιακού χώρου, στο εργοστάσιο της νεωτερικότητας, ως τρόπος οργάνωσης της παραγωγής, διαμορφώνεται στο πέρασμα των αιώνων σε γενικευμένο σύστημα οργάνωσης ολόκληρου του κοινωνικού γίνεσθαι. Η πορεία αυτή γνωρίζει ιδιαίτερη επιτάχυνση από τη δεκαετία του 1970 και ακολουθεί εκρηκτικούς πλέον ρυθμούς μετά το 1990. Η νεοφιλελεύθερη αναδιάρθρωση των εργασιακών σχέσεων και οι αντίστοιχες αλλαγές στις κοινωνικές υπηρεσίες του κράτους (υγεία, εκπαίδευση, ασφαλιστικό σύστημα) εντάσσονται σε αυτά ακριβώς τα πλαίσια. Το βασικό τους κριτήριο είναι η μεγιστοποίηση της δύναμης του κεφαλαίου σε οικονομικό, πολιτικό και ιδεολογικό επίπεδο. Στόχος δεν είναι μόνο η αύξηση των κερδών αλλά ταυτόχρονα και ο θριάμβος των αξιών που προσβέβει το κεφάλαιο, ώστε να καταστεί ευκολότερη και ταχύτερη η συσσώρευσή του. Μπορούμε λοιπόν να μιλήσουμε για την ευρύτερη αγοραιοποίηση των σχέσεων και δραστηριοτήτων που αναπτύσσουν οι άνθρωποι, στο βαθμό που εντείνεται η μετατροπή τους σε αξία και σε εμπόρευμα. Υπό αυτούς τους όρους είναι δυνατόν να αναγνωρίσουμε έναν ακήρυχτο διαρκή πόλεμο, ο οποίος διεξάγεται όχι μόνο με βόμβες και αεροπλάνα στο Ιράκ ή στο Κόσσοβο αλλά με "ήπια" μέσα στο εσωτερικό του καπιταλιστικού πυρήνα. Σε κάθε περαιτέρω ελαστικοποίηση των σχέσεων εργασίας, σε κάθε νέα περικοπή κοινωνικών δαπανών, σε κάθε απόλυση, σε κάθε εκπαιδευτική ή ασφαλιστική αναδιάρθρωση, σε κάθε ελεύθερο χώρο που παραδίδεται στις ορέξεις των εργολάβων, συμπυκνώνεται ο στόχος του πολέμου αυτού, η επιβολή του ολοκληρωτικού καπιταλιστικού ελέγχου. Αυτός είναι ο διαρκής πόλεμος που βρισκόμαστε καθημερινά μπροστά μας.

Το Bellum Perpetuum 2 είναι προϊόν συλλογικής εργασίας. Η επεξεργασία των κειμένων αλλά και της γενικότερης μορφής του εντύπου είναι αποτέλεσμα συνελεύσεων της συντακτικής ομάδας μας. Οι ίδιοι άνθρωποι γράψαμε, στήσαμε και χρηματοδοτήσαμε αυτή την έκδοση η οποία εκτός από τη σημασία του περιεχομένου των κειμένων έχει κι αυτή του ενός ακόμα βήματος προς την αυτοοργάνωση και τη δημιουργία με σκοπό την επικοινωνία με ελευθεριακούς όρους. Ως εκ τούτου, το έντυπο αυτό δεν θα μπορούσε παρά να διανέμεται χωρίς αντίτιμο.

Bellum
Perpetuum 2

Οι δημόσιοι χώροι γίνονται συνήθως αντιληπτοί σε αντιδιαστολή με τους ιδιωτικούς ως χώροι που εξυπηρετούν ανάγκες και ικανοποιούν επιθυμίες του κοινωνικού συνόλου. Οι ανάγκες και οι επιθυμίες αυτές προκύπτουν κατά κύριο λόγο από τη διάθεση αποφόρτισης -σωματικής, διανοητικής και συναισθηματικής- μετά από ένα λιγότερο ή περισσότερο κουραστικό πρόγραμμα καταναγκαστικής δραστηριότητας στους χώρους εκπαίδευσης ή εργασίας. Οι λέξεις στο σημείο αυτό δεν επιλέγονται τυχαία. Οι δημόσιοι χώροι υφίστανται μόνο στο βαθμό που λειτουργούν εκτονωτικά στα πλαίσια των καθημερινών μας δραστηριοτήτων. Υφίστανται ως χώροι που παρέχουν ευκαιρίες αναψυχής και ψυχαγωγίας κατά τη διάρκεια του ελεύθερου χρόνου. Ο χώρος, λοιπόν, οφείλει την ύπαρξή του στο χρόνο και νοηματοδοτείται από αυτόν. Στα πλαίσια μιας διχοτομικής αντίληψης ο ημερήσιος χρόνος διαιρείται στο χρόνο της εργασίας και της εκπαίδευσης -ο οποίος αντιστοιχεί σε οριοθετημένους χώρους όπως το σχολείο, η επιχείρηση, το γραφείο, το εργοστάσιο- και στον ελεύθερο χρόνο, ο οποίος είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί σε πάρκα, πλατείες, δρόμους, μαγαζιά ή ακόμη και στο σπίτι μας. Η ενσωμάτωση στις δομές της γλώσσας μας του επιθέτου "ελεύθερος" για τον προσδιορισμό του χρόνου που δεν ανήκει στην εκπαίδευση και την εργασία αναδεικνύει την κοινή παραδοχή για τον καταναγκαστικό χαρακτήρα τους. Ο τελευταίος συνίσταται στο γεγονός πως η εργασία και η εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού, αν και βασίζονται στη δράση των εργαζομένων/εκπαιδευομένων, των ζωντανών δηλαδή υποκειμένων, υλοποιούνται με διαδικασίες και υποτάσσονται σε σκοπούς που βρίσκονται πέρα από τον έλεγχό τους. Αντί να ικανοποιούν τις ανάγκες και τη δημιουργικότητα των ανθρώπων, η εργασία και η εκπαίδευση υποτάσσονται στις επιδιώξεις της αγοράς και αποσκοπούν στην παραγωγή αξίας και στη διαμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού που θα παράγει στο μέλλον αξία αντίστοιχα.

Αν λοιπόν η δουλειά και το σχολείο είναι το βασίλειο της σκλαβιάς, ο ελεύθερος χρόνος μετατρέπεται σε βασίλειο της ελευθερίας με τους δημόσιους χώρους να συνιστούν οάσεις μέσα στην έρημο του εικοσιτετράωρου. Καμιά διαπίστωση δεν είναι περισσότερο ψευδής από αυτή. Η επέκταση των καπιταλιστικών σχέσεων στο σύνολο των όψεων της ανθρώπινης ζωής έχει ως συνέπεια την άλωση του δημόσιου χώρου από τη βιομηχανία του ελεύθερου χρόνου. Μέσα σε καφετέριες και κλαμπ, πολυκαταστήματα και εμπορικά κέντρα, multiplex σινεμά και γήπεδα 5*5 η ανθρώπινη ανάγκη για συνάντηση και επικοινωνία, η φιλία, ο έρωτας, το παιχνίδι μετατρέπονται σε αξίες, σε προϊόντα που προσφέρονται έναντι προκαθορισμένης τιμής. Οι δρόμοι πεζοδρομούνται για την εξυπηρέτηση των

εμπόρων, οι πλατείες καταλαμβάνονται από τα αποστειρωμένα ιερά της διασκέδασης και τα πάρκα παραδίδονται στις ορέξεις των κερδοσκόπων επιχειρηματιών της αναψυχής. Ο ελεύθερος χρόνος είναι μια φενάκη η οποία ορίζεται από τις επιταγές του life style και αποδιαιρώνει την κοινωνική ζωή κατατέμνοντας το σύνολο σε άτομα μιας αδιαφοροποίητης μάζας. Η οργάνωσή του βασίζεται σ' ένα μοντέρνο σύστημα καθοδήγησης των δραστηριοτήτων, το οποίο δεν έχει συγκεκριμένο κέντρο, αλλά διαχέεται στους δημόσιους χώρους του κέντρου της πόλης και των προαστίων της. Ιδιαίτερα η νεολαία αποτελεί το αντικείμενο του πόθου για τη βιομηχανία της διασκέδασης, η οποία τη διεκδικεί ως πελάτη της προσφέροντάς της άλλο ένα ναρκωτικό, άλλη μια εξάρτηση.

Παρ' όλα αυτά σε πολλά σημεία των προαστίων και του κέντρου σημαντικές μερίδες της νεολαίας αρνούνται να συμμορφωθούν στα πρότυπα του κυριλέ ή εναλλακτικού life style και επιμένουν να ζωντανεύουν τις πλατείες και τα πάρκα με την παρουσία τους. Πρωτοβουλίες και συσπειρώσεις κατοίκων αντιπαρατίθενται στην αγοραιοποίηση των δημόσιων χώρων. Είναι ευρύτερα αντιληπτό ότι η καπιταλιστική επιβολή στον ελεύθερο χρόνο και στους δημόσιους χώρους αφαιρεί από τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται εντός αυτών τα βασικά τους γνωρίσματα, την αυτονομία και την πρωτοβουλία, καθώς υποτάσσει σε ένα προκαθορισμένο πρότυπο συμπεριφοράς και επιλογών; Υπάρχουν περιθώρια αντίδρασης και προοπτικές αντιστροφής της διαδικασίας αυτής; Η έκδοση που κρατάτε στα χέρια σας φιλοδοξεί να συμβάλει σε μια δημόσια συζήτηση γύρω από τα θέματα αυτά, η οποία δεν έχει ακόμη ξεκινήσει για τα καλά.

Ο σύγχρονος πολιτισμός βασίζεται στην αδιάκοπη ροή χρήματος και παραγωγή κέρδους. Στο κυρίαρχο σύστημα αξιών, ο άνθρωπος αποτελεί έναν ανά πάσα στιγμή πρόθυμο καταναλωτή, μια περιφερόμενη "τσέπη" που αναζητά τη δικαίωσή της στα προϊόντα που θα καταναλώσει. Η κατανάλωση προπαγανδίζεται ούτως ή άλλως από παντού με τρόπο που την καθιστά μια "επιβεβλημένη επιλογή του ανθρώπου. Οι τράπεζες διαφημίζουν συνεχώς γρήγορα καταναλωτικά δάνεια αναζητώντας επίδοξους εγκλωβισμένους στο καθεστώς αποπληρωμής τους. Οι αυτοκινητοβιομηχανίες κάνουν το ίδιο με το σύστημα άτοκων δόσεων κ.ο.κ. Ένας ολόκληρος μηχανισμός βρίσκεται σε λειτουργία με σκοπό να αποσπάσει από τους ανθρώπους τα χρήματα τα οποία κέρδισαν πουλώντας την αξία της εργατικής τους δύναμης, όπως αυτή έχει οριστεί από το προαναφερθέν σύστημα αξιών.

Η ΑΛΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΟΣΜΟ

Την τελευταία δεκαετία παρατηρούμε μια εντατικοποιημένη προσπάθεια για διάχυση των πηγών κερδοφορίας στη σφαίρα του δημόσιου χώρου, ως κατεξοχήν πεδίου δράσης των ανθρώπων στον ελεύθερο χρόνο τους. Στόχος είναι να αλλάξει η σχέση καταναλωτή - εμπορεύματος με τρόπο που **το εμπόρευμα να μην περιμένει σε μια γωνία τον καταναλωτή αλλά πλέον να κυριαρχεί στον περιβάλλοντα χώρο του** προκαλώντας και μερικές φορές εξαναγκάζοντάς τον να ενδώσει. Πάνω σ' αυτή τη λογική βλέπουμε να δημιουργούνται τα περιβόητα εμπορικά τρίγωνα, τετράγωνα, κ.λ.π., χώροι που ορίζονται από συγκεκριμένους δρόμους (ει δυνατόν πεζοδρόμους) μέσα σε μια πόλη, στους οποίους δε χωρά τίποτα άλλο παρά μόνο καταστήματα. Αυτά προσφέρουν όλες τις δυνατές παραλλαγές της ίδιας έννοιας, αυτής του εμπορεύματος με στόχο την κερδοφορία, όποιο κι αν είναι το προϊόν που προσφέρεται στο κάθε κατάστημα. Άνετα μπορούμε να χαρακτηρίσουμε αυτούς τους χώρους ως "διαδρομές κατανάλωσης".

Πρέπει ωστόσο να σημειώσουμε ότι οι δημιουργία αυτών των χώρων δεν ήρθε ως αποτέλεσμα της ικανοποίησης της κοινωνίας (έστω και μιας κοινωνίας που λειτουργεί με εμπορευματικούς όρους) για εύκολη πρόσβαση στα εμπορεύματα. Αντιθέτως αποτελεί μέριμνα των αρχών κάθε πόλης και βασικό τμήμα στο σχεδιασμό της. Δεν είναι συνεπώς περίεργο που εισήχθη από τα μέσα διαμόρφωσης της κοινής γνώμης η προπαγάνδα που θέλει την ύπαρξη εμπορικού κέντρου σε μια πόλη, ένδειξη "ανάπτυξης" και "αξιοποιημένης περιοχής". Σύμφωνα με αυτήν, ένας εμπορικός πεζόδρομος προσφέρεται ως μόνη επιλογή για να περάσεις την ώρα σου βολτάροντας στην πόλη, ενώ αποτελεί και το "κοινωνικό κέντρο της, καθορίζοντας το χαρακτήρα της.

Κατά συνέπεια, η κατανάλωση των εμπορευμάτων μετατρέπεται σε είδος ψυχαγωγίας και έκφρασης της ποιότητας της κοινωνικής ζωής. Το περίεργο είναι ότι λίγοι βλέπουν το αυτονόητο. **Ένας εμπορικός δρόμος αποτελεί συσσωρευμένο εμπόρευμα και τίποτα άλλο!** Δεν είναι δυνατόν να περπατηθεί, ή να χρησιμοποιηθεί από κάποιους που δεν ενδιαφέρονται είτε να καταναλώσουν είτε να "χαζέψουν" στις βιτρίνες. Ας σημειωθεί ακόμα ότι οι περισσότεροι δρόμοι που οι τοπικές αρχές κάθε πόλης επιλέγουν να πεζοδρομήσουν είναι αυτοί που είναι ήδη ή σχεδιάζεται να γίνουν εμπορικά κέντρα ή τμήματά τους, ως ενδεικτικό της οπτικής που καθιστά τις έννοιες του περιπατητή και του καταναλωτή ταυτόσημες. Αυτό γίνεται φανερό ακόμα αν παρατηρηθεί το τεράστιο χάσμα που χωρίζει τις συνθήκες για περίπατο μεταξύ ενός εμπορικού δρόμου και ενός τυχαίου δρόμου που πάει σπίτι σου. Από τη μία το καλαίσθητο (λέμε τώρα) πλακόστρωτο που στρώνεται σαν χαλί για να περάσεις από τις βιτρίνες και από την άλλη ανύπαρκτα πεζοδρόμια, κατελλημένα (αν υπάρχουν) από ΙΧ ή έργα τοποθέτησης αγωγών (αι' αυτά που γίνονται κάθε τρεις μήνες).

Παράλληλα, τον τελευταίο ιδιαίτερα καιρό, αναπτύσσεται μια οργανωμένη επιχείρηση μετατροπής των εναπομεινάντων πάρκων σε χώρους συγκεντρωμένου εμπορεύματος προς κατανάλωση σε διάφορες περιοχές. Οι διαδικασίες που ακολουθούνται σε όλες αυτές τις περιοχές είναι λίγο πολύ ίδιες. Αρχικά τα πάρκα περιφράζονται, ως μια πρώτη ένδειξη πως δεν ανήκουν πλέον -τουλάχιστον χωρίς όρους- στην πλατεία μερίδα του κόσμου, χρησιμοποιώντας ως αρωγό μια προπαγάνδα περί ανασφάλειας από την μέχρι πριν την περίφραξη ανεξέλεγκτη κατάστασή τους. Κατόπιν προωθούνται σχέδια εγκατάστασης στο εσωτερικό τους διαφόρων εμπορικά εκμεταλλεύσιμων χώρων όπως παιδικές χαρές με εισιτήριο, καφετέριες, πολυκαταστήματα κ.α.συνβάλλοντας στη δημιουργία αυτού που αποκαλείται "χώρος ήπιας αναψυχής". Το κακό με αυτή την ήπια αναψυχή είναι φυσικά πως όλα προσφέρονται με το αζημίωτο, ενώ η κουλτούρα της "αξιοποίησης" έρχεται ξανά να θυμίσει πως οι χώροι που δεν αποφέρουν κέρδος (πρέπει να) είναι πρακτικά άχρηστοι.

...ΚΑΙ ΚΑΠΟΙΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ...

Μια ακόμα πιο καλά κρυμμένη πραγματικότητα που έρχεται να εδραιωθεί μέσα από αυτή την ιστορία είναι η "επιβεβλημένη" κατά κάποιον τρόπο ανικανότητα των ανθρώπων να ορίσουν μόνοι τους τον τρόπο που θα διαχειριστούν τον ελεύθερο χρόνο τους και θα χρησιμοποιήσουν έναν οποιονδήποτε κοινόχρηστο χώρο. Αντίθετα θα χρειάζονται πλέον την προτροπή - υπόδειξη του εμπορευματικού κόσμου, ο οποίος παράλληλα θα καταφέρει εκτός από την απαραίτητη κερδοφορία, τη διαιώνιση του ως ρυθμιστικό

παράγοντα του χώρου, του χρόνου, της ζωής γενικότερα. Ο θρίαμβος της ετερονομίας, η οποία αποτελεί το κύριο ουσιαστικό στη δομή της σύγχρονης κοινωνίας, οφείλεται ακριβώς στην επέκτασή της σε όλες τις πιθανές δυνατότητες επιλογών του ανθρώπου για διάθεση του χρόνου του, πέρα δηλαδή από τον δεσμευμένο από την εργασία χρόνο.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η -αν και καθυστερημένη στην ελληνική πραγματικότητα- καινούρια μόδα των πολυχώρων (π.χ. Village Park). Τεράστιες εκτάσεις μέσα στις οποίες δημιουργούνται πολυόροφα εντυπωσιακά κτίρια τα οποία φιλοξενούν καταστήματα που παρέχουν πολλαπλές παραλλαγές εμπορεύματος. Πιο συγκεκριμένα, στους πολυχώρους αυτούς βρίσκει κανείς εκείνα τα είδη εμπορευμάτων που σχετίζονται με την κατανάλωση στον ελεύθερο χρόνο. Καφετέριες, κομμωτήρια, φαστ φουντ, κινηματογραφικές αίθουσες, γυμναστήρια, internet cafe, ρούχα, cd, κι άλλες καφετέριες, κι άλλα ρούχα, όλα μαζί τα προϊόντα συγκεντρωμένα κατά τέτοιο τρόπο που κάνουν σαφείς τις διαθέσεις τους, άσχετα αν εμείς δεν το καταλαβαίνουμε. **Το ζήτημα δεν είναι ποιο προϊόν θα επιλέξει ο καταναλωτής αλλά ότι θα αγοράσει εν τέλει.** Διατηρώντας για τον εαυτό του την ψευδαίσθηση ότι ξεδίνει, ότι παίρνει την εκδίκησή του από τις προηγούμενες καταναγκαστικά εργασιακές ώρες, στην ουσία δεν κάνει τίποτα άλλο απ' το να αποδίδει στην εργασία το απαραίτητο συμπλήρωμά της. Την κατανάλωση. Μέσα απ' αυτήν τη διαδικασία χάνεται η δυνατότητα για ουσιαστική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου. Χάνεται η δυνατότητα για επικοινωνία, για ελεύθερη βούληση, για αυτενέργεια.

Οι πολυχώροι, και γενικότερα οι περιοχές συγκεντρωμένου εμπορεύματος αποτελούν μια από τις πιο αξιόπιστες βαλβίδες αποσυμπίεσης. Όταν ο άνθρωπος έχει συνδέσει τη δραστηριοποίηση στον ελεύθερο χρόνο του με την κατανάλωση (καταναλώνω άρα υπάρχω) πέφτει τελικά στην πολυπόθητη για την εξουσία πλάνη, όπου οι στιγμές υπέρβασης της προγραμματισμένης ζωής, εκεί που η ανάγκη για επιβεβαίωση της προσωπικής διαφορετικότητας γίνεται επιτακτική, δικαιώνονται στην επιλογή μιας από τις παραλλαγές του ίδιου ανούσιου εμπορεύματος. Το αποτέλεσμα είναι ότι τελικά όλες οι "εξεγερμένες" διαφορετικότητες καταλήγουν όχι απλά στην ίδια πράξη αλλά και στον ίδιο χώρο, με τον ίδιο τρόπο που η αναζήτηση του λόγου ενός ατόμου μέσα στις παρεχόμενες από την τηλεόραση επιλογές απλά κρατά το άτομο δεμένο μπροστά στην τηλεόραση, άσχετα από την επιλογή με την οποία ταυτίστηκε.

Ακόμα και αυτονόητες -μέχρι πριν λίγα χρόνια- έννοιες,

όπως το παιχνίδι, ακολούθησαν την πορεία μετάλλαξης τους από φυσικές δραστηριότητες σε παρεχόμενα επί χρήμασι προϊόντα. Η αλάνα αντικαταστάθηκε από τα 5*5, ενώ οι παιδικές χαρές δίνουν τη θέση τους στους αποστειρωμένους "παιδοτόπους".

Ταυτόχρονα οι πλατείες είτε περικυκλώνονται από καφετέριες και σιγά σιγά καταλαμβάνονται απ' αυτές, είτε υφίστανται ανάπλαση σε βαθμό που να μην έχουν πια καμία χρηστική αξία για τον κόσμο και απλά να αποτελούν περάσματα στις καταναλωτικές ή εργασιακές διαδρομές (π.χ. η πλ. Κοτζιά που αποτελεί πλέον μια αχανή επιφάνεια χωρίς σημεία όπου μπορεί κάποιος να καθίσει). Αλλοιώνεται έτσι ο χαρακτήρας που είχαν (εξυπηρετούσαν την ανάγκη των ανθρώπων για συνεύρεση, βόλτα ή παιχνίδι έξω από καταναγκασμούς) και πλέον δέχονται μόνο όσες δραστηριότητες μπορούν να αξιοποιηθούν εμπορικά. Ας

αναφερθεί στο σημείο αυτό ότι η έννοια της καφετέριας, του καφενεύσι, του σημείου όπου οι άνθρωποι μαζεύονται για να συζητήσουν πίνοντας, δεν δημιουργήθηκε από τον καπιταλισμό, ως άλλη μια πλαστική ανάγκη μέσα στις τόσες που έχει εισάγει, αλλά από τις ίδιες τις κοινωνίες. Ωστόσο υπάρχει τρομερή απόσταση με την σημερινή τους μορφή και σημασία που είναι σαφέστερα πιο αντιεπικοινωνιακή και καταπιεστική.

Συνοψίζοντας, βλέπουμε ότι η θέση του ανθρώπου στο δημόσιο χώρο και κατά συνέπεια η δραστηριοποίηση στη σφαίρα του δημόσιου τείνει να περιοριστεί στο ρόλο του καταναλωτή ή του διεκπεραιωτή προγραμματισμένων εργασιών. Αυτό δεν εξυπηρετεί μόνο τη διατήρηση της κερδοφορίας του κεφαλαίου αλλά παράλληλα αποξενώνει τους ανθρώπους από την ικανότητά τους να συνενώνονται, να συζητούν και να προβληματίζονται. Και αυτό αποτελεί το μεγαλύτερο ανάχωμα για κάθε εξουσιαστικό μηχανισμό. Τα στρατιωτικά δικτατορικά καθεστώτα κάτι έχουν να πουν για αυτό, με τις απαγορεύσεις των συναθροίσεων άνω των τριών ατόμων. Η διαφορά είναι ότι τα καθεστώτα αυτά το επιχείρησαν κάπως άτεχνα ενώ στο σημερινό σύστημα της "δημοκρατικής" δικτατορίας και μέσα από διαδικασίες προπαγάνδας, life style και μιας κουλτούρας της εξατομίκευσης, αυτό φαντάζει σαν μια ατομική επιλογή του καθενός. Του καθενός;

Όχι, γιατί πάντα υπάρχουν και αυτοί που επιχειρούν να κινηθούν έξω από τα επιβεβλημένα, χωρίς τους καταπιεστικούς όρους που αναφέραμε. Αυτοί που αρνούνται το ρόλο του διεκπεραιωτή των εμπορευματικών σχέσεων. Αυτοί που δεν δέχονται απλά να αναπαράγουν το επιβεβλημένο life style και να συρρικνώσουν το περιεχόμενό τους σ' αυτό του αιώνιου καταναλωτή εμπορευμάτων και προπαγάνδας.

ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Για το λόγο αυτό, ο πολιτισμός της αλλοτρίωσης και της συλλογικής ευθυγράμμισης με τα κυρίαρχα ιδανικά θα στηρίζεται πάντα, κατά το ήμισυ, στις δυνάμεις καταστολής, αδυνατώντας έτσι να κρύψει το πραγματικό πρόσωπό του. Ήδη εδώ και λίγα χρόνια οι δρόμοι και οι πλατείες έχουν αρχίσει να κατακλύζονται από ασφαλίδες, πεζούς, ζητάδες και περιπολικά, με το φαινόμενο να έχει αυξητικές τάσεις.

Συγκεκριμένα στην πόλη μας, τα μπλόκα στους δρόμους αποτελούν καθημερινό φαινόμενο, με συνηθέστερα θύματα τους μετανάστες και τους νεαρούς. Η πλατεία Αγ. Ιωάννου,

μια από τις λίγες πλατείες στην ευρύτερη περιοχή που πραγματικά αποτελεί πόλο έλξης και πεδίο συνένυσης για νέους και μη (παρά την ασφυκτική πολιορκία της από τις καφετέριες) υφίσταται μια σφοδρή επίθεση από τον αστυνομικό στρατό κατοχής σε καθημερινή βάση. Ένστολοι και μη μπάτσοι αλωνίζουν στην πλατεία προχωρώντας σε ελέγχους και εξακριβώσεις στοιχείων ή ακόμα και σε προσαγωγές στο τοπικό αστυνομικό τμήμα, νεαρού κυρίως κόσμου που απλά κάθεται εκεί. Η υπόθεση αυτή συμβάλλει τα μέγιστα στη σταδιακή ερήμωση της πλατείας, αφού πλέον η παρουσία ενός ατόμου εκεί είναι συνυφασμένη με το ρίσκο της ζωής κατά μέσο όρο παραμονής στο τμήμα, με όλα τα συνεπακόλουθα της αστυνομικής επίδειξης δύναμης ή και την ταπείνωση που θα υποστεί. Την ίδια στιγμή οι περίξ της πλατείας καφετέριες -ναοί της πλήξης και της παρακμής- προσφέρουν προκλητικά άσυλο από τους αστυνομικούς ελέγχους, δηλώνοντας ευθέως τα προνόμια του καταναλωτή - υπηκόου.

Με την τοποθέτηση καμερών σε κεντρικά σημεία της πόλης και την σε μόνιμη βάση παρουσία αστυνομικών με κλούβες ή βαν σε συγκεκριμένα σημεία, ολοκληρώθηκε το σκηνικό της αστυνομοκρατίας σε τέτοιο βαθμό που πλέον είναι εξόφθαλμα διακριτό. Οι μόνοι που δεν το βλέπουν είναι όσοι αδιαφορούν για όλα ή έχουν συμφέρον απ' αυτό.

Η ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΤΟ ΦΟΒΟΥ, ΠΡΟΣΤΑΓΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΟΥ LIFE STYLE...

Η περαιτέρω αναφορά στις διάφορες εκδηλούμενες όψεις της αστυνομοκρατίας στο δημόσιο χώρο δεν αποτελεί ζητούμενο αυτού του κειμένου. Μια βόλτα στην πόλη αρκεί για να παρατηρηθεί το φαινόμενο απ' τον καθένα. Αυτό που έχει σημασία εδώ, όπως και σε κάθε απόπειρα κριτικής, είναι η ανάδειξη των προθέσεων της κυριαρχίας και η συμβολή του φαινομένου στον διαρκή πόλεμο μεταξύ εξουσίας και υπηκόων. Στο προκείμενο, η όλη υπόθεση περιιστρέφεται γύρω από την καλλιέργεια και διάχυση κοινωνικά της κουλτούρας του φόβου.

Ο φόβος, το συλλογικό αίσθημα ανασφάλειας, χρησιμοποιείται από τις εκάστοτε εξουσίες ως αποτελεσματικότερο μέσο ελέγχου και χειραγώγησης κοινωνιών. Στο "1984" του Όργουελ, ένας από τους βασικότερους στόχους της εξουσίας ήταν να νιώσει ο κάθε κάτοικος της χώρας την έμφυτη ανησυχία για τις εξελίξεις στο μέτωπο του πολέμου με τον εχθρό. Ενός πολέμου που ουσιαστικά δεν συνέβαινε, αλλά έπαιζε το ρόλο του στον αποπροσανατολισμό των υπηκόων. Οι αναλογίες με τη σημερινή πραγματικότητα είναι κάτι παραπάνω από προφανείς. Τα μέσα διαμόρφωσης της κοινής γνώμης και οι κυβερνήσεις της φιλελεύθερης δύσης δεν χάνουν ευκαιρία να τονίζουν διαρκώς την ύπαρξη των κινδύνων που διατρέχουμε συνολικά από τους "terrorists" και τις "ασύμμετρες" απειλές. Λέξεις κενές νοηματικά, που όμως πάνω στην κοινωνική αποδοχή τους πατούν για να προωθήσουν τα σχέδιά τους. Το παράδειγμα των περιβόητων όσο και ανύπαρκτων "weapons of mass destruction" του Ιράκ είναι ακόμα νωπό, ενώ και ο προηγούμενος πόλεμος (Αφγανιστάν) πάτησε πάνω στο συλλογικό πανικό που έφερε η 11η Σεπτεμβρίου του 2001 για να μπορέσει να ξεδιπλωθεί, εγκεκριμένος από την κοινή γνώμη.

Σε μικρότερη κλίμακα, το ίδιο κάνουν και τα ΜΜΕ και κυρίως τα τηλεοπτικά κανάλια καλλιεργώντας συνεχώς τον αόριστο φόβο μέσα από τα ανάλογα ρεπορτάζ τους. Το πρόσφατο παράδειγμα του πανικού σχετικά με τον ιό Sars είναι από τα πλέον ενδεικτικά ενώ μπορούμε να παραθέσουμε και μερικά παλαιότερα, όπως: "Πού είναι ο Πάσσαρης/Κουφοντίνας;", "Το 2000 θα καταρρεύσουν όλα τα ηλεκτρονικά συστήματα", "Τρόμος από τα κυκλώματα σατανιστών", "Στο έλεος των ληστών", "Ο οβελίας στα ύψη" κ.ο.κ. Ένα σωρό αφορμές συλλογικού πανικού για

πράγματα από τα οποία κινυεύουμε από ελάχιστα ως καθόλου και σίγουρα λιγότερο από όσο κινυεύουμε από τη μόλυνση του αέρα ή τις ψυχοσωματικές παρενέργειες της μισθωτής εργασίας.

Ταυτόχρονα, σε τακτικότερη βάση προπαγανδίζεται η διάχυση του φόβου στον κοινωνικό ιστό και τις διαπροσωπικές σχέσεις με σκοπό τον κατακερματισμό τους. Τα ΜΜΕ βρithουν από αναφορές σε ύποπτα πάρκα και χώρους, ανασφάλεια κυκλοφορίας τη νύχτα, πλατείες και άλση που έχουν αφεθεί στο έλεος των περιθωριακών -και άρα χρήζουν ανάπλασης και αστυνομικής φύλαξης. Στα σχετικά ρεπορτάζ παρακολουθούμε μαρτυρίες "έντρομων" κατοίκων που καταγγέλλουν ότι μετά τις 10 μ.μ. δεν μπορούν να πάνε βόλτα π.χ. στο πάρκο, τη στιγμή που αυτό δεν θα το έκαναν ποτέ ούτως ή άλλως, κλεισμένοι στα σπίτια και δεμένοι στις τηλεοράσεις τους. Απλά εκφράζουν τη γνώμη της καινούριας διαμορφωμένης κοινωνικής μερίδας που λέγεται "έντρομοι κάτοικοι". Παπαγαλίζοντας τις πλαστές ανησυχίες που η κυρίαρχη λογική τους περνά, φτάνουν στο σημείο να απαιτούν οι ίδιοι τον έλεγχο τους και τον περιορισμό τους από τις αστυνομικές δυνάμεις, λύνοντας τα χέρια της εξουσίας.

Η -εδραιωμένη κοινωνικά- ασφυκτική παρουσία του αστυνομικού στρατού σε όλο και μεγαλύτερο εύρος του πεδίου της ανθρώπινης δραστηριότητας, εκτός του ότι παίζει τον αυτονόητο ρόλο της (καταστολή των αποκλίσεων από τα "ορθά" πρότυπα), διαιωνίζει το συναίσθημα της ανασφάλειας, κλείνοντας υπέροχα το φαύλο κύκλο του φόβου. Και μόνο η θέα των μπάτσων σε κάθε γωνία είναι ικανή να σε πείσει πως κάτι συμβαίνει, πως η κυκλοφορία στους δρόμους χωρίς κάποιο συγκεκριμένο σκοπό δεν είναι και η καλύτερη ιδέα. Σε συνδυασμό με την προαναφερθείσα προπαγάνδα του φόβου, οδηγεί συνειρμικά τη σκέψη σε συμπεράσματα περί ανασφάλειας, εγκληματικότητας στους δρόμους, καλύτερα να κάτσω σπίτι μου τελικά.

Έχουμε δηλαδή μπροστά μας μια επέκταση του φόβου στο εσωτερικό των κοινωνιών. Ο φόβος για τον εξωτερικό κίνδυνο, το κράτος εχθρό ή -πιο πρόσφατα- τους φονταμενταλιστές τρομοκράτες συσπειρώνει τους λαούς γύρω από τους ηγέτες τους και τροφοδοτεί το αίσθημα αλληλεγγύης μεταξύ καταπιεσμένων και εξουσιαστών (λέγε με πατριωτισμό) κάτω από την ομπρέλα της εθνικής ιδέας. Η διάχυση του φόβου στο εσωτερικό του κοινωνικού ιστού λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς το πρώτο, ως δομικό υλικό του ανταγωνιστικού χαρακτήρα της κοινωνίας. Ο φόβος για τον διπλανό είναι η καχυποψία. **Ο φόβος είναι το μίσος.** Είναι η πλάνη του να εντοπίζεις τον εχθρό στον ίσο με σένα, στα υποκείμενα με τα οποία μοιράζεσαι κοινή μοίρα, προσλαμβάνοντας κι εσύ φυσικά το ίδιο. Μια θεώρηση που αφήνει ανέγγιχτο τον πραγματικό εχθρό. Την εξουσία, τη χειραγώγηση, την καταπίεση. Αυτό είναι το νόημα του φόβου και γι αυτό όσο υπάρχει καταπίεση, η διατήρησή του σε ενεργή κατάσταση θα αποτελεί βασικό μέλημα της εξουσίας και των μηχανισμών διαμόρφωσης της κοινής γνώμης.

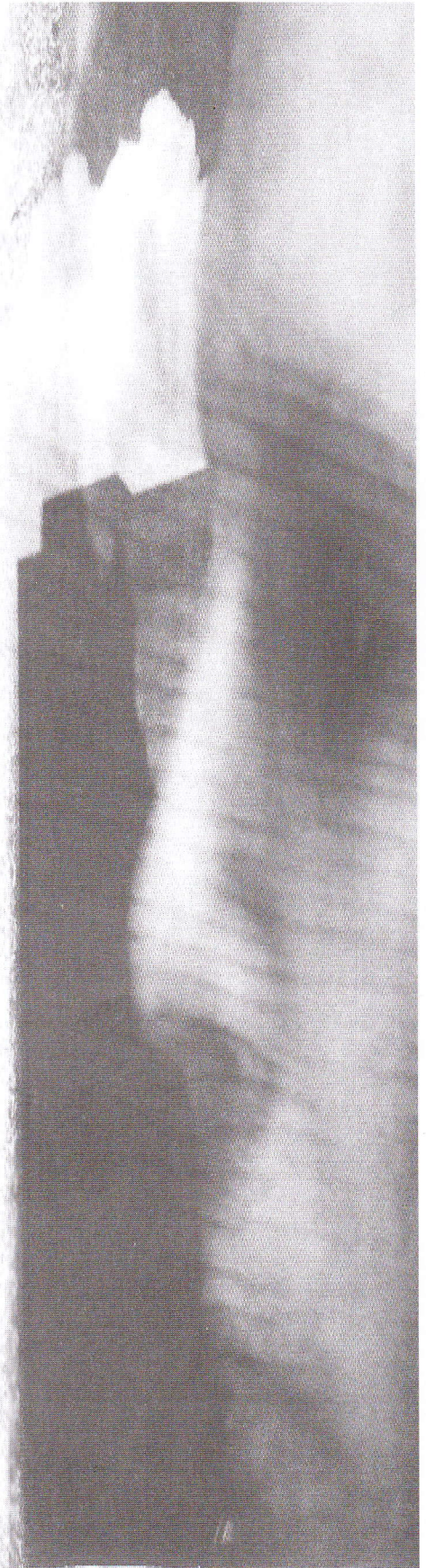
Οι δημόσιοι χώροι ανήκουν σε εμάς. Δεν αποτελούν το φέουδο κανενός γραφειοκράτη δημοτικού παράγοντα, ο οποίος συντασσόμενος με την κυρίαρχη ιδεολογία της ανάπτυξης τούς μεταχειρίζεται με στόχο το κέρδος και τον αποκλεισμό των ανθρώπων από τη δυνατότητα ελέγχου πάνω τους. Ούτε μπορούν να γίνουν το πεδίο πειραματισμού αρχιτεκτόνων ή πολεοδόμων οι οποίοι αναπτύσσουν περισπούδαστες θεωρίες σχετικά με τη χρήση των πλατειών, χωρίς καν να μπουν στον κόπο να ρωτήσουν εκείνους που θα κληθούν να τις χρησιμοποιήσουν. Αντίθετα, οι δημόσιοι χώροι ποτελούν ένα από τα ιδανικότερα πεδία εκδίπλωσης της ανθρώπινης δραστηριότητας, μιας δραστηριότητας η οποία δεν θα υποκύπτει σε καμιά εξάρτηση και η οποία θα ανταποκρίνεται μονάχα στις ανάγκες των ανθρώπων. Εμείς πιστεύουμε ότι οι άνθρωποι δεν έχουν ανάγκη από περισσότερες καφετέριες, μπαρ ή ψευτοπολυτελή restaurants. Θεωρούμε ότι έχουν ανάγκη από ελεύθερους χώρους αδιαμεσολάβητης και μη επιτηρούμενης επικοινωνίας. Με ποιούς όρους όμως θα γίνεται αυτή η επικοινωνία; Η απάντηση δε βρίσκεται πουθενά αλλού παρά μόνο σε εμάς τους ίδιους, στη δική μας δημιουργική δραστηριότητα.

Φυσικά για να γίνει κάτι τέτοιο θα πρέπει να αναγερίσουμε ότι το θέμα των δημοσίων χώρων αφορά όλους μας. Κανένα πρόβλημα δεν πρόκειται να λυθεί αν πρώτα δεν αναγνωρισθεί ως τέτοιο από το σύνολο των ανθρώπων που ενδιαφέρει. Η συνειδητοποίηση του προβλήματος βέβαια δεν αρκεί αλλά αποτελεί το σημαντικότερο βήμα. Για να έχει πρακτική αξία πρέπει να οδηγήσει σε μια αυτόνομη δράση η οποία θα επιβάλλει τις δικές της προτάσεις και αξιώσεις. Αυτό σημαίνει ότι οποιαδήποτε απόπειρα επέμβασης στους δημόσιους χώρους θα αντιμετωπίζεται άμεσα με τρόπους που οι ίδιοι οι κάτοικοι θα σκεφτούν. Ακόμη όμως καλύτερα οι κάτοικοι θα μπορούν να ενεργούν πρώτοι, να επεμβαίνουν οι ίδιοι σε οποιοδήποτε δημόσιο χώρο, να αναδιαμορφώνουν οι ίδιοι τη χρήση και τη λειτουργία του, να βρίσκονται σε συνεχή επαφή ώστε να διορθώνουν τυχόν παραλείψεις και να επιφέρουν βελτιώσεις, χωρίς να χρειάζονται τη συνδρομή κανενός επίσημου φορέα για να κάνουν μια δουλειά η οποία έτσι κι αλλιώς είναι δική τους!

Όλα αυτά βέβαια, δε θα προκύψουν από τη μια στιγμή στην άλλη ούτε φυσικά είμαστε τόσο αφελείς ώστε να πιστέψουμε ότι θα ληφθεί τέτοια απόφαση από κάποια κεντρική εξουσία. Μάλλον το αντίθετο είναι σίγουρο. Γιατί ακριβώς το όλο ζήτημα, που αφορά τη διαχείριση των δημοσίων χώρων αλλά τα όρια του εκτείνονται στο άπειρο, είναι η διάθεση και η δυνατότητα των ανθρώπων να ορίσουν τις πτυχές της ζωής τους. Μιλάμε συνεπώς για μια αλλαγή νοοτροπίας που ξεκινά από τον καθένα ατομικά, με τη συνειδητοποίηση του ότι βιώνει μια ετεροκατευθυνόμενη ζωή, όσο κι αν οι μηχανισμοί κατασκευής του κυρίαρχου πολιτισμού προσπαθούν να τον πείσουν για το αντίθετο. Ξεκινά με τη συνειδητοποίηση πως έχουμε μετατραπεί σε βαγόνια τρένου που εκτελούν τις ίδιες διαδρομές κάθε μέρα με δυνατότητα επιλογής ανάμεσα σε μερικές ακόμα εξίσου προκαθορισμένες από άλλους ράγες. Ξεκινά με το να κάνουμε τη ματιά μας στα πράγματα ουσιαστική. Να δώσουμε νόημα στην κρίση μας, απελευθερώνοντάς την από τα στεγανά της τηλεοπτικής κουλτούρας. Και εξελίσσεται.

Εξελίσσεται σε διάθεση να συναντηθούμε με τους άλλους. Να ακούσουμε και να μας ακούσουν να συνδιαμορφώσουμε, πάντα με βάση την αλληλεγγύη και την ιστιμία, λειτουργώντας αντιεραρχικά και αναδεικνύοντας την αυτενέργεια και την αυτοοργάνωση. Και βέβαια να αναγνωρίσουμε τον εχθρό όχι στο πρόσωπο του διπλανού μας αλλά στο εξουσιαστικό σύστημα καταπίεσης. Σε όλους αυτούς που ονομάζουν δημόσιο διάλογο τις συναντήσεις μεταξύ ηγεσιών και πολιτικοποίηση το να κουνάς πλαστικές σημαίες σε προεκλογικές συγκεντρώσεις.

Γιατί τελικά το πεδίο του δημόσιου χώρου δεν είναι τίποτα άλλο παρά η μικρογραφία του καταπιεστικού συστήματος. Και αντίστροφα, η θέληση για να διεκδικήσεις την ελευθερία επιλογών στο δημόσιο χώρο είναι ένα βήμα προς την κατάκτηση της συνολικής ελευθερίας. Αυτή η έκδοση σκοπεύει να φέρει στην επιφάνεια αυτόν ακριβώς τον προβληματισμό και να ξεκινήσει μια διαδικασία συνεύρεσης και διαλόγου πάνω στο ζήτημα της διαχείρισης της ζωής μας.

2ο μέρος

Τα τελευταία δύο χρόνια και ενώ οι Ολυμπιακοί Αγώνες είναι προ των πυλών, αντιλαμβανόμαστε όλο και πιο έντονα τον σταδιακό αφανισμό των λιγοστών δημόσιων χώρων που έχουν απομείνει στο νομό της Αττικής. Με μόνο κριτήριο το κέρδος οι λιγοστές ελεύθερες εκτάσεις θυσιάζονται η μία μετά την άλλη στους εργολάβους και τους μεγαλοεπιχειρηματίες. Ο Υμητός, το Άλσος Βεΐκου, ο λόφος του Στρέφη, τα Εξάρχεια, ο Λυκαβητός, ο Σχοινιάς Μαραθώνα, το Πεδίο του Άρεως, ο λόφος του Φιλοπάππου και η Ναυτική Βάση των Βριλησσιών, είναι κάποιοι από αυτούς τους ελεύθερους χώρους που έχουν μπει στο στόχαστρο της κυριαρχίας. Κάτι τέτοιο δεν θα μπορούσε να μείνει αναπάντητο, όπως και δεν έμεινε. Έτσι οι κάτοικοι των περιοχών, όπως και άλλοι άνθρωποι, αλληλέγγυοι στον αγώνα τους αντιτάχθηκαν στα σχέδια "ανάπλασης" και εκμετάλλευσης αυτών των χώρων διεκδικώντας την επανοικειοποίηση και την αυτοδιαχείριση τους.

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΦΡΑΞΗΣ ΧΩΡΩΝ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ .gr***

* Το κείμενο υποβάλλεται στο Δήμο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΡΕΚΤΙΦΙΕ
· Απαξίωση Δημόσιων Χώρων
· Εμπόρευματοποίηση...

ΕΡΓΟ:
Ανάπλαση-Κυριοποίηση
Πλατείας Εξαρχείων

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ:
Μπετοποίηση (beton armé)
Διάσπαση Πλατείας

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ:

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ:
870.000 € (ούτε τρακόσια...εκατομύρια)

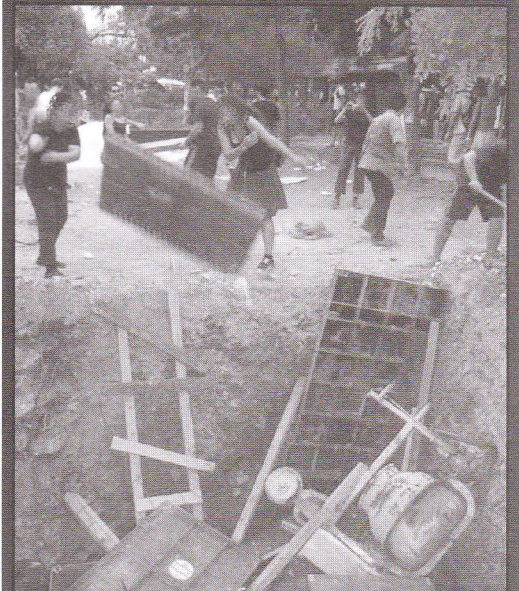
ΕΞΑΡΧΕΙΑ
ΓΙΑΝΝΑ ΦΛΟΚΑ - ΤΡΑΠΕΖΑΚΗ

Ο αγώνας των κατοίκων των περιοχών φιλοπάππου, πεδίου του Άρεως και εξαρχειών ενάντια στην "ανάπλαση" και τον κοινωνικό έλεγχο των δημοσίων χώρων

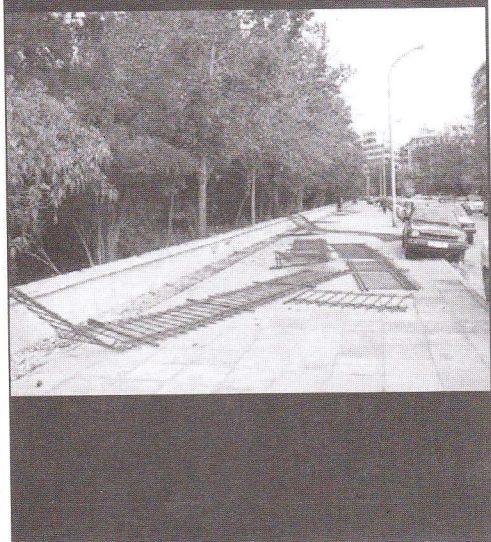
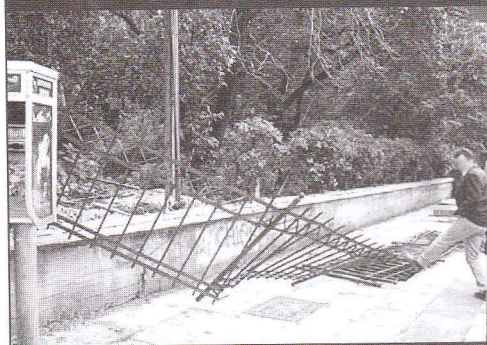
Τον τελευταίο καιρό ο λόφος του Φιλοπάππου και το πεδίο του Άρεως, μέρη που λειτουργούσαν σαν δημόσιοι χώροι συνεύρεσης και αναψυχής για τους κατοίκους των γύρω περιοχών και όχι μόνο, προγραμματίστηκαν να μπουν και αυτοί στη βιομηχανία του κέρδους. Ο λόφος του Φιλοπάππου προορίζεται να γίνει αρχαιολογικός χώρος με είσοδο και ωράριο λειτουργίας, συνοδευόμενος πάντα από την απαραίτητη περιφραγή και αστυνόμευσή του. Το δε πεδίο του Άρεως θα περιφραχθεί και θα υποστεί την ανάπλαση (κόψιμο δέντρων, κλείσιμο εισόδων, κατασκευή οδικών αξόνων που θα εξυπηρετούν τη διέλευση μηχανοκίνητων οχημάτων κ.α.) για να στηθεί στο χώρο του ένα μόνιμο εκθεσιακό κέντρο και άλλοι παρόμοιοι ναοί του κέρδους, που θα λειτουργούν κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων προς όφελος των "ντόπιων" αφεντικών. Παρομοίως, όπως ο λόφος του Φιλοπάππου έτσι και το Πεδίο του Άρεως, θα φρουρείται από ιδιωτική, και όχι μόνο, αστυνομία και θα λειτουργεί με είσοδο και περιορισμένο ωράριο λειτουργίας, καθιστώντας έτσι αδύνατη την ελεύθερη πρόσβαση των κατοίκων σε έναν από τους λιγότερους ελεύθερους και πράσινους χώρους της Αθήνας.

Οι κάτοικοι των γύρω περιοχών, αντιδρώντας στα μεθοδευμένα σχέδια της κυριαρχίας, αποφάσισαν να εναντιωθούν σε αυτά κάνοντας πράξη τις συλλογικές τους αντιστάσεις μέσα από τη δημιουργία επιτροπών γειτονιάς και τη συγκρότηση λαϊκών συνελεύσεων. Έτσι λειτουργώντας αντιεραρχικά και μέσα από λαϊκές συνελεύσεις που απαρτίζονται από μεγάλο αριθμό ατόμων όλων των ηλικιών, αποφάσισαν να πάρουν την κατάσταση στα χέρια τους. Ένα παράδειγμα που αξίζει να αναφερθεί είναι μια συνέλευση που καλέστηκε στις 19 Γενάρη από την Επιτροπή για την Προστασία του Πεδίου του Άρεως, όπου συγκεντρώθηκαν γύρω στα 500 άτομα. Εκεί αποφασίστηκε ομόφωνα να γίνει πορεία γύρω από το Πεδίο του Άρεως και να γκρεμιστούν τα κάγκελα. Ο κόσμος αφού γκρέμισε τα κάγκελα, ξερίζωσε και την ταμπέλα του ΥΠ.Ε.ΧΩ.ΔΕ που διαφήμιζε τα έργα "ανάπλασης" και την απομάκρυνε μαζί με τα σκουπίδια που είχαν ξεμείνει στο πάρκο από το τελευταίο χριστουγεννιάτικο παζάρι. Αντίστοιχες διαδηλώσεις έλαβαν μέρος και στο λόφο του Φιλοπάππου, όπως επίσης πραγματοποιήθηκαν και άλλες εκδηλώσεις από τους κατοίκους (συναυλία, θεατρικά κ.α.). Αξίζει να αναφερθεί επίσης, ότι στην περιοχή του Φιλοπάππου οι κάτοικοι δημιούργησαν ένα στέκι σαν χώρο συνεύρεσης, προβληματισμού και δημιουργίας όπου γίνονται συζητήσεις και εκδηλώσεις γύρω από τα θέματα που τους απασχολούν.

Οι κάτοικοι των Εξαρχείων οργάνωσαν την δράση τους ενάντια στα σχέδια του ΥΠ.Ε.ΧΩ.Δ.Ε, του Δήμου Αθηναίων και των εργολάβων, που ως στόχο είχαν την μετατροπή της πηλατείας Εξαρχείων από έναν χώρο ελεύθερης συνεύρεσης, με ισχυρό πολιτικά παρελθόν, σε μία νεκρή εμπορική ζώνη. Έγιναν ανοικτές ηαικές συνελεύσεις στις οποίες συμμετείχαν επίσης, εκτός των κατοίκων, θαμώνες των Εξαρχείων, μέλη επιτροπών - συνελεύσεων από άλλες γειτονιές της Αθήνας (π.χ. Ηλιούπολης - Αργυρούπολης), αλλιά και κόσμος που επέλεξε την πηλατεία Εξαρχείων ως ένα ακόμα πεδίο αντίστασης στα σχέδια του κρατικού μηχανισμού. Οι κάτοικοι πραγματοποίησαν πορεία στους δρόμους των Εξαρχείων αλλιά και διάφορες εκδηλώσεις στο χώρο της πηλατείας, όπως συναυλίες, προβολές ταινιών, κουκλοθέατρο, δένδροφύτευση και φαγοπότι με αυτοοργανωμένη κουζίνα, προτάσσοντας έτσι την οικειοποίηση των δημοσίων χώρων και την αυτοοργάνωση της καθημερινότητας. Παρόλο που οι εργολάβοι είχαν περιφράξει το εργοτάξιο της πηλατείας Εξαρχείων, το έργο αποδείχτηκε "γεφύρι της Άρτας", καθώς όσο και να προχωρούσε η κατασκευή του το πρωί, το βράδυ γκρεμιζόταν από το συγκεντρωμένο πλήθος των ανθρώπων που αντιστέκονταν. Είτε ως απόφαση της συνέλευσης, είτε ως αυθόρμητη πράξη άρνησης και αντίστασης οι κάτοικοι κάθε φορά ξύλωναν τα συρματοπλέγματα, έκοβαν τα σίδερα και κατέστρεφαν την υποδομή του έργου, πετώντας υλικά και μηχανήματα. Η σημασία των όσων συνέβησαν στα Εξάρχεια έγκειται στο ότι οι κάτοικοι ήρθαν σε επαφή μεταξύ τους, επικοινωνήσαν και συνδημιούργησαν, αλλιά πάνω από όλα αποφάσισαν να κάνουν ένα βήμα μπρος στην υπόθεση της επανάκτησης της ζωής, να αυτοοργανωθούν και να αντιδράσουν στα σχέδια των κυρίαρχων.

Λαϊκή συνέλευση και ξήλωμα των καγκέλων στο πεδίο του Άρεως

Από τον χορό των εκατομμυρίων δεν θα μπορούσαν να λείψουν και τα κρατικά συμφέροντα, όπως συνέβη με τον κατά τα άλλα κοινοφελή οργανισμό της Δ.Ε.Η που χωρίς δισταγμό τείνει να θέσει σε κίνδυνο τόσο την ύπαρξη κάποιων ζωτικών δασικών εκτάσεων, όσο και τις ίδιες τις ζωές των κατοίκων που μένουν γύρω από αυτές τις περιοχές (Αργυρούπολη - Ηλιούπολη, Βριλήσσια) με την απειλή εγκατάστασης Κέντρων Υπερυψηλής Τάσης. Είναι πλέον επιστημονικά αποδεδειγμένο ότι η έκθεση σε ανάλογη ακτινοβολία με αυτή που θα υποστούν οι κάτοικοι αυτών των περιοχών, μπορεί να επιφέρει σοβαρές βλάβες στον ανθρώπινο οργανισμό, όπως για παράδειγμα διαταραχές στο κεντρικό νευρικό σύστημα, κίνδυνο εμφάνισης μορφών καρκίνου, μεταβολές στο D.N.A και πολλά άλλα. Εκτός από τις βλάβες που μπορούν να προκαλέσουν στον ανθρώπινο οργανισμό τέτοιες εγκαταστάσεις, μπορούν να επιφέρουν και περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις, καθώς έχει αποδειχθεί πως τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία αποτελούν πόλο έλξης ρυπογόνων ουσιών.

-Κινητοποιήσεις των κατοίκων ενάντια στα ΚΥΤ Αργυρούπολης-Ηλιούπολης

Οι κάτοικοι της Αργυρούπολης και της Ηλιούπολης, όπως και άλλοι άνθρωποι από τις γύρω περιοχές, αποφασισμένοι να μην επιτρέψουν την εγκατάσταση του ΚΥΤ στην περιοχή τους, ξεκίνησαν έναν αγώνα ενάντια στα σχέδια "ανάπλασης" των ελεύθερων χώρων προς όφελος των κρατικών συμφερόντων. Πραγματοποιούνται και εκεί λαϊκές συνελεύσεις κατοίκων με μεγάλη συμμετοχή ανθρώπων όλων των ηλικιών όπου και αποφασίζουν μέσα από αυτές πως θα κάνουν πράξη τις αντιστάσεις τους. Έτσι ξεκινούν μια σειρά κινητοποιήσεων μέσα από ένα πολύμορφο και δυναμικό αγώνα, αποστασιοποιημένοι από θεσμικά όργανα και κομματικές παρατάξεις, όπως π.χ. αποχές των μαθητών από τα μαθήματα και καταλήψεις των σχολείων της περιοχής, εβδομαδιαίες πορείες καταλήψεις στους χώρους των εργασιών και απόπειρες καταστροφής των ήδη υπάρχοντων εγκαταστάσεων. Κατά τη διάρκεια της κατάληψης του χώρου πραγματοποιήθηκαν σε αυτόν πολυάριθμες εκδηλώσεις (προβολές ταινιών, ρεμπέτικη βραδιά, συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας) όπως επίσης και μία απόπειρα για το άνοιγμα ενός στεκιού το οποίο δυστυχώς δεν κράτησε εξαιτίας της έντονης καταστολής και των απειλών για συλλήψεις. Παρά το ότι από τις 2 Μαΐου η περιοχή γύρω από τις εγκαταστάσεις της Δ.Ε.Η φρουρείται από ισχυρές δυνάμεις καταστολής οι κάτοικοι συνεχίζουν τον αγώνα τους και καλούν τον κόσμο να σταθεί αλληλέγγυος σ' αυτόν.

-Ο υποσταθμός της Δ.Ε.Η στα Βριλήσσια

Μία ακόμα δασική έκταση που αποτέλεσε στόχαστρο των κρατικών συμφερόντων είναι και αυτή της "Ναυτικής Βάσης" (πενήντα στρέμματα πρασίνου στα Βριλήσσια). Σε τμήμα αυτού του χώρου προορίζεται να εγκατασταθεί υποσταθμός της Δ.Ε.Η αφού πρώτα τσιμεντοποιηθεί. Στον ίδιο χώρο επίσης, παρόλους τους κινδύνους που εγκυμονεί η έκθεση στα ηλεκτρομαγνητικά πεδία που εκπέμπει μια τέτοιου είδους εγκατάσταση, προορίζεται να στεγάζονται εκτός από τις κεραιές του ναυτικού, ένα γκαράζ απορριματοφόρων (!), μία καφετέρια, ένα κολυμβητήριο και ένας θερινός κινηματογράφος(!!!)...Όπως ήταν αναμενόμενο κάτι τέτοιο δεν θα μπορούσε να μείνει αναπάντητο από τους κατοίκους, οι οποίοι έδειξαν από την αρχή την αντίδρασή τους σε αυτά τα σχέδια, ζητώντας να διατηρηθεί αυτή η έκταση σαν δημόσιος χώρος αναψυχής, περιπάτου και συνεύρεσης. Ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις έκαναν και εκεί αισθητή την παρουσία τους προσπαθώντας να καταστείλουν τον αγώνα των κατοίκων με ξυλοδαρμούς, χρήση δακρυγόνων και συλλήψεις. Δυστυχώς, στη συγκεκριμένη περίπτωση η λαϊκή αγανάκτηση "καπελώθηκε" σχετικά εύκολα από τα συμφέροντα των "ντόπιων εργολάβων", που φοβήθηκαν για την υποβάθμιση της περιοχής και οι κινητοποιήσεις που ξεκίνησαν, κατέληξαν σε μία εικονικά νικηφόρα φιάστα της αντιπολίτευσης στον βαρετά πια γνώριμο ρόλο του αγανακτισμένου αλλά και "πολλά υποσχόμενου" μεσσία..

Bellum Perpetuum: ο διαρκής πόλεμος

Σε μία πόλη φυλακή, όπου κυριαρχεί το εμπόρευμα, που ο ελεύθερος χρόνος μας αντισταθμίζεται με το κέρδος προς όφελος του κυρίαρχου πολιτισμού, σε μία πόλη ντυμένη με κάμερες, κάγκελα, κτίρια φρούρια και τεράστιους αυτοκινητόδρομους, ο αγώνας για την επανοικειοποίηση των δημόσιων χώρων, είναι αγώνας για την επανοικειοποίηση της ίδιας μας της ζωής.

για επικοινωνία: Τ.Θ. 60095, Τ.Κ. 153 10

e-mail: bellum000@yahoo.gr

πρωτοβουθία από το αυτοδιαχειριζόμενο στέκι αγ. παρασκευής - χαλιανδρίου